

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumundan:

**FİNANSAL ARAÇLAR: MUHASEBELEŞTİRME VE ÖLÇMEYE İLİŞKİN
TÜRKİYE MUHASEBE STANDARDI (TMS 39) HAKKINDA TEBLİĞ
SIRA NO: 41'DE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR TEBLİĞ
(SIRA NO: 71)**

MADDE 1 - 3/11/2006 tarihli ve 26335 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçmeye İlişkin Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 39) Hakkında Tebliğ Sıra No: 41'in ekinde yer alan "Türkiye Muhasebe Standardı (TMS 39) Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme" Standardının;

a) 2 nci paragrafının (j) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (k) bendi eklenmiştir.

"(k) TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat kapsamında olan finansal araç niteliği taşıyan haklar ve mükellefiyetler (TFRS 15'in TFRS 9'a göre muhasebeleştirilmesini öngördüğü haklar ve mükellefiyetler hariç).

b) 2 nci paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki 2A paragrafı eklenmiştir.

"2A. Değer düşüklüğü kayıplarının finansal tablolara yansıtılması amacıyla, TFRS 15'in bu Standarda göre muhasebeleştirilmesini öngördüğü haklara, bu Standardın değer düşüklüğü hükümleri uygulanır."

c) 9 uncu paragrafındaki "Etkin faiz yöntemi" tanımı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**Etkin faiz yöntemi:** Finansal varlık veya yükümlülüğün (veya bir finansal varlık veya yükümlülük grubunun) itfa edilmiş maliyetlerinin hesaplanması ve ilgili faiz gelir veya giderlerinin ilişkili olduğu döneme dağıtılması yöntemidir. Etkin faiz oranı; finansal aracın beklenen ömrü boyunca veya uygun olması durumunda daha kısa bir zaman dilimi süresince yapılacak gelecekteki tahmini nakit ödeme ve tahsilatlarını tam olarak ilgili finansal varlık veya borcun net defter değerine indirgeyen orandır. Etkin faiz oranının hesaplanması sırasında, işletme, gelecekteki kredi zararlarını dikkate almaksızın, ilgili finansal aracın sözleşmeye bağlı tüm koşullarını (örneğin peşin ödeme, alım opsiyonu ve benzeri opsiyonlar) göz önünde bulundurmak suretiyle nakit akışlarını tahmin eder. Bu hesaplama, etkin faiz oranının bir parçası olan ve sözleşmenin tarafları arasında ödenen veya alınan tüm masraf ve puanlar (bakınız: UR8A-UR8B paragrafları) ile işlem masraflarını ve diğer her türlü prim ve iskontoyu içerir. Benzer nitelikteki finansal araç grubuna ait nakit akışlarının ve beklenen ömrün güvenilir bir şekilde tahmin edilebileceği varsayılır. Ancak, ilgili finansal araca (veya finansal araç grubuna) ait nakit akışlarının ve beklenen ömrün güvenilir bir şekilde tahmin edilmesinin mümkün olmadığı bazı ender durumlarda, işletme, ilgili finansal aracın (veya finansal araç grubunun) sözleşme süresinin tamamında gerçekleşmesi öngörülen sözleşmeye bağlı nakit akışlarını kullanır."

ç) 9 uncu paragrafındaki "Finansal durum tablosu (bilanço) dışı bırakma" tanımından sonra gelmek üzere aşağıdaki "Temettüler" tanımı eklenmiştir.

"**Temettüler:** Kârın, özkaynak aracı hamillerine, aracın ait olduğu sermaye sınıfı içindeki elde bulundurulmuş paylar oranında dağıtılmasıdır."

d) 43 üncü paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"43. İşletme 44A paragrafı kapsamındaki ticari alacaklar dışındaki bir finansal varlık veya yükümlülüğü ilk defa finansal tablolara alınması sırasında gerçeğe uygun değerinden ölçer. Gerçeğe uygun değer değişimleri kâr veya zarara yansıtılanlar dışındaki finansal varlık ve yükümlülüklerin ilk ölçümünde, bunların edinimiyle veya ihracıyla doğrudan ilişkilendirilebilen işlem maliyetleri de gerçeğe uygun değere ilave edilir veya gerçeğe uygun değerden düşülür."

e) 44 üncü paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki 44A paragrafı eklenmiştir.

"44A. 43'üncü paragrafta bağlı kalmaksızın, önemli bir finansman bileşenine (TFRS 15'e göre belirlenen) sahip olmayan ticari alacaklar ilk defa finansal tablolara alınması sırasında işlem bedeli üzerinden (TFRS 15'te açıklandığı şekilde) ölçülür."

f) 47 nci paragrafının (c) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(c) 9'uncu paragrafta tanımlanan finansal teminat sözleşmeleri. Bu tür sözleşmeler, ilk defa finansal tablolara alınmasının ardından, izleyen dönemlerde ihraççı tarafından (47(a) veya (b) paragrafı geçerli olmadığı sürece) aşağıdakilerden yüksek olanı üzerinden ölçülür:

(i) TMS 37'ye göre belirlenen tutar ve

(ii) İlk defa finansal tablolara alınan tutardan (bakınız: 43'üncü paragraf), varsa, TFRS 15'teki ilkelere göre finansal tablolara aktarılmış toplam gelir tutarının düşülmesiyle bulunan tutar.

(d) Bir krediyi piyasa faiz oranlarının altında bir faiz oranından kullandırmaya yönelik taahhütler. Bu tür taahhütler, ilk muhasebeleştirilmenin ardından, izleyen dönemlerde taahhüt eden tarafından (47(a) paragrafı geçerli olmadığı sürece) aşağıdakilerden yüksek olanı üzerinden ölçülür:

(i) TMS 37'ye göre belirlenen tutar ve

(ii) Başlangıçta finansal tablolara alınan tutardan (bakınız: 43'üncü paragraf), uygun olması durumunda, TFRS 15 esaslarına göre finansal tablolara aktarılmış toplam gelir tutarının düşülmesi suretiyle bulunan tutar.”

g) 55 inci paragrafının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(b) Satılmaya hazır finansal varlığa ilişkin olarak ortaya çıkan kazanç veya kayıp, değer düşüklüğü zararları (bakınız: 67-70'inci paragraflar) ve kur farkı kazanç ve kayıpları (bakınız: Ek A paragraf UR 83) hariç olmak üzere, söz konusu finansal varlık finansal durum tablosu (bilanço) dışı bırakılıncaya kadar diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilir. Daha önceden diğer kapsamlı gelir içerisinde muhasebeleştirilmiş bulunan birikmiş kazanç veya kayıplar, yeniden sınıflandırma düzeltmesi olarak özkaynaklardan çıkarılarak kâr veya zarar içerisinde yeniden sınıflandırılır (bakınız: TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu (2008 yılında yayımlanan)). Diğer yandan, etkin faiz yöntemi (bakınız: 9'uncu paragraf) kullanılarak hesaplanan faizler kâr veya zararda muhasebeleştirilir. İşletmenin ilgili ödemeyi elde etme hakkının oluşması durumunda 55A paragrafına göre satılmaya hazır özkaynağa dayalı finansal araçlardan kaynaklanan temettüler, kâr veya zararda muhasebeleştirilir.”

ğ) 55 inci paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki 55A paragrafı eklenmiştir.

“55A. Temettüler yalnızca aşağıdaki durumlarda kâr veya zarar olarak finansal tablolara alınır:

(a) İşletmenin temettü alma hakkının doğmuş olması,

(b) Temettüye ilişkin ekonomik yararların işletmeye girişinin muhtemel olması ve

(c) Temettü tutarının güvenilir bir şekilde ölçülebiliyor olması.”

h) 103R paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki 103S ve 103T paragrafları eklenmiştir.

“103S. “-”

103T. TFRS 15 Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat, 2, 9, 43, 47, 55, UR2, UR4 ve UR48 paragraflarını değiştirmiş ve 2A, 44A, 55A ve UR8A-UR8C paragraflarını eklemiştir. TFRS 15 uygulandığında söz konusu değişiklikler de uygulanır.”

ı) UR4 paragrafının (a) bendinin (ii) no'lu alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(ii) Başlangıçta finansal tablolara alınan tutardan, uygun olması durumunda, TFRS 15 esaslarına göre muhasebeleştirilen toplam gelir tutarının düşülmesi suretiyle bulunan tutar (bakınız: 47(c) paragrafı).”

i) UR8 paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki UR8A, UR8B ve UR8C paragrafları eklenmiştir.

“UR8A. Etkin faiz oranı yöntemini uygularken, işletme finansal aracın etkin faiz oranının ayrılmaz bir parçası olan ücretleri belirler. Finansal hizmetlere ilişkin ücretler, sunulan hizmetin niteliğinin ve özünün göstergesi olmayabilir. Finansal araç gerçeğe uygun değer değişimleri kâr veya zarara yansıtılarak ölçülmediği sürece, finansal aracın etkin faiz oranının ayrılmaz bir parçası olan ücretler, etkin faiz oranında düzeltme olarak dikkate alınır. Bu tür durumlarda ücretler, söz konusu araç ilk defa finansal tablolara alındığında, hasılat olarak finansal tablolara alınır.

UR8B. Finansal aracın etkin faiz oranının ayrılmaz bir parçası olan ücretler aşağıdakileri içerir:

(a) Finansal varlığın çıkarılması veya edinimiyle ilgili olarak işletme tarafından alınan oluşturma ücretleri. Bu tür ücretler borçlunun finansal durumunun değerlendirilmesi, garantilerin, teminatların ve diğer güvence anlaşmalarının değerlendirilmesi ve kaydedilmesi, finansal aracın şartlarının müzakere edilmesi, dokümanların hazırlanması ve işleme tabi tutulması ile işlemin sonlandırılması gibi faaliyetlere ilişkin ödemeleri içerebilir. Bu tür ücretler, ortaya çıkan finansal aracın tarafı olmanın ayrılmaz bir parçasıdır.

(b) Kredi taahhüdünün bu Standardın kapsamı dışında olduğu ve işletmenin belirli bir borç verme anlaşmasına girmesinin muhtemel olduğu durumda, krediyi oluşturmak için işletme tarafından alınan taahhüt ücretleri. Bu tür ücretler, finansal aracın edinimiyle birlikte devam eden ilişkisinin karşılığı olarak değerlendirilir. Taahhüdün işletmenin krediyi kullandırmadan sona ermesi durumunda, ücret taahhüt sona erdiğinde hasılat olarak finansal tablolara alınır.

(c) İtfa edilmiş maliyeti üzerinden ölçülen finansal yükümlülüklerin ihracında ödenen oluşturma ücretleri. Bu tür ücretler finansal yükümlülüğün tarafı olmanın ayrılmaz bir parçasıdır. İşletme, finansal yükümlülüğe ilişkin etkin faiz oranının ayrılmaz bir parçası olan ücretleri ve maliyetleri, hizmet sunma hakkıyla ilgili olan (yatırım yönetimi hizmetleri gibi) oluşturma ücretlerinden ve işlem maliyetlerinden ayırır.

UR8C. Finansal aracın etkin faiz oranının ayrılmaz parçası olmayan ve TFRS 15'e göre muhasebeleştirilen ücretler aşağıdakileri içerir:

(a) Kredi sağlanması karşılığında alınan ücretler,

(b) Kredi taahhüdünün, bu Standardın kapsamı dışında olduğu ve belirli bir borç verme anlaşmasına girilmesinin muhtemel olmadığı durumda, krediyi oluşturmak için alınan taahhüt ücretleri,

(c) Krediyi düzenleyen ve kredi paketinin hiçbir parçasını elinde tutmayan (ya da diğer katılımcılar gibi karşılaştırılabilir riske göre aynı etkin faiz oranı üzerinden belirli bir parçasını elinde bulunduran) bir işletme tarafından alınan kredi sendikasyon ücretleri.”

j) UR48 paragrafının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Devredilen varlıktan kaynaklanacak temerrüt zararlarının ödenmesine ilişkin olarak işletmenin sağladığı bir teminatın, devredilen varlıkların devam eden ilişki ölçüsünde finansal tablo dışı bırakılmasını engellemesi durumunda söz konusu devredilen varlık devir tarihi itibariyle, (i) ilgili varlığın defter değeri ve (ii) işletmenin devir işleminde tahsil ettiği bedelin geri ödemek zorunda kalabileceği en yüksek tutarın (‘teminat tutarı’) düşük olanı üzerinden ölçülür. Devredilen varlığa bağlı yükümlölük, başlangıçta, teminatın gerçeğe uygun değerinin teminat miktarına eklenmesi suretiyle bulunacak tutardan ölçülür (bu tutar, normal şartlarda, devir dolayısıyla tahsil edilen bedele eşittir). İlk kez finansal tablolara alınmasından sonra ise, teminatın başlangıçtaki gerçeğe uygun değer, mükellefiyet yerine getirildiğinde veya yerine getirildikçe kâr veya zarar olarak finansal tablolara alınır (TFRS 15’teki esaslar uyarınca) ve ilgili varlığın defter değerı değer düşüklüğu tutarı kadar azaltılır.”

MADDE 2 – Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Tebliğ hükümlerini Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu Başkanı yürütür.